

RESTAUROVÁNÍ ORCHESTRIONU KAREL ČECH

Místo konání: Městské muzeum Bystřice na Pernštejnem
Organizátor: Mgr. Martina Pulkrábková
Termín konání: 2021

Orchestrion značky Karel Čech patří rodinám Urbánkových a Haláskových z Kněžic u Jihlavy. Tento orchestrion byl v Kněžicích původně umístěn v zájezdním hostinci U Zlatého hroznu, který kdysi založil šlechtický rod Collaltů. Prarodiče dnešních majitelů hostinec zakoupili v roce 1911 i s orchestrionem. Hrací stroj zněl při zábavách, plesech a svatbách až do nástupu gramofonu a rozhlasu, které začaly být v hostinci provozovány od konce 20. let. Přesto návštěvníci a oslavenci provoz orchestrionu nadále vyžadovali, a to až do roku 1953, kdy byl provoz hostince násilně ukončen. Ještě v 60. letech minulého století však měl kněžický orchestrion takový věhlas, že si písně přijela nahrát Československá televize z Prahy. Orchestrion byl posléze přemístěn do stodoly, kde jej v 90. letech během průtrže mračen poškodila blesková povodeň. V roce 2020 se majitelé rozhodli nechat svůj rodinný poklad zrestaurovat, a jelikož byli kdysi přítomni slavnostního zprovoznění věcovského orchestrionu, obrátili se na městské muzeum v Bystřici nad Pernštejnem.

Cílem akce bylo zachránit hrací stroj, zajistit stabilitu hrací skříně, obnovit její funkčnost a estetický vzhled. Renovaci celé dřevěné skříně a textilních výplní provedla kmenová restaurátorka bystřického muzea Martina Pulkrábková, renovaci hudebního mechanismu orchestrionu provedl Radek Janoušek z Liberce. Ačkoliv se nepovedlo zachránit podmalby na skle, v průběhu náročných, ale velmi zajímavých prací se podařilo rozkrýt příběh kněžického orchestrionu. K jeho slavnostnímu představení a spuštění došlo 21. 8. 2021, kdy za účasti majitelů, jejich celé rodiny a restaurátorů byl veřejnosti představen zrestaurovaný stroj. Ten je v bystřickém muzeu k vidění ještě tento rok 2022. Zrestaurovaný orchestrion byl prezentován v tisku. V online prostředí byl natočen záznam zvuku orchestrionu v rámci Start film festivalu. Obec Kněžice ke svému výročí založení obce plánuje letos vydat publikaci, kde bude o orchestrionu zmínka.

Celá tato akce udělala radost nejen rodině, restaurátorům a obci Kněžice, ale všem, kteří si nyní orchestrion po renovaci mohou poslechnout.

